

νοδον, και ζητήσαντος τὴν κρίσιν τοῦ μητροπολίτου αὐτοῦ, και (1) τῆς οἰκείας συνόδου, κατὰ τὸν παρόντα κανόνα, εἰπὸν τινες, ὡς, ἐπεὶ ὁ μητροπολίτης παρουσιάζων, θέλει τὸν ἐπίσκοπον αὐτοῦ παρὰ τῆ μεγάλης συνόδου κριθῆναι, καλῶς παρὰ ταύτη κριθήσεται. Ἀντέθεντο δ' ἕτεροι, μὴ κεῖσθαι τὴν κρίσιν τούτου παρὰ τῆ ἐξουσία τοῦ μητροπολίτου, ἀλλὰ *παρὰ* (2) τῆ κατ' αὐτὸν συνόδου. ἔχειν δὲ και μέγα διαφέρον τὸν ἐπίσκοπον, εἰς τὴν οἰκείαν δικάζεσθαι σύνοδον, και μὴ σκύλλεσθαι εἰς ἑτέραν σύνοδον και διὰ τοῦτο μηδὲ χῶραν ἔχειν τὴν τοῦ μητροπολίτου καταδοχὴν. Ἔτι εἰπὸν τινες περὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τὸν κανόνα διαλέγεσθαι τὴν δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγάλην σύνοδον μὴ εἶναι οἰκουμενικὴν, και διὰ τοῦτο μηδὲ *τὰ τοῦ κανόνος* (3) χῶραν ἔχειν ἐπὶ τῆ παρούσῃ ὑποθέσει. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὅτι ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει σύνοδος, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος οὐκ ἔστιν, ὡς μὴ παρουσιαζόντων και τῶν ἄλλων πατριαρχῶν, ἀλλὰ μείζων ἔστι πασῶν τῶν συνόδων, και ὁ ἀρχιεπίσκοπος ταύτης οἰκουμενικὸς πατριάρχης καλεῖται και τὸ διαφέρον δὲ, οὐχ ὁ μητροπολίτης, ἀλλ' ὁ ἐπίσκοπος ἔχει, ἢ ὁ ἐκλυσθεὶς κληρικὸς. Διὸ οὐδὲ βλαβήσεται τις ἐξ αὐτῶν ἐκ τῆς τοῦ μητροπολίτου καταδοχῆς, διὰ τὸν νόμον τὸν λέγονται. Τὰ παρ' ἑτέρων γινόμενα ἑτέρους οὐδὲ ὠφελοῦσιν, οὐδὲ βλάπτουσιν.

ΑΡΙΣΤ. Καὶ ὁ κακῶδους πλεονεκτούμενος ἐγκαλεῖται κατ' ἐπισκόπου. Εἰ δὲ ἐκκλησιαστικὸν εἴη τὸ ἔγκλημα, μὴ λεγέτω μὴ λεγέτω δὲ μηδ' ἄλλος, εἰ προκατέγνωσται μὴ λεγέτω και ὁ ἀκοινώνητος, ἢ ἀπόβλητος, ἢ κατηγορούμενος ἐν τισιν, ἕως ἀποδύσωνται τὰ οἰκεία. Κατηγορεῖται δὲ ὁ ὀρθόδοξος, ὁ κοινωνικὸς, ὁ ἀκατάγνωστος, ὁ ἀκατηγόρητος και κινεῖσθαι τοῖς ἐπαρχιώταις τὸ ἔγκλημα· εἰ δὲ ἀδυνατοῖεν, πρὸς μείζονα τρεπέσθωσαν σύνοδον, και δίχα ἐγγραφῆς τῆς ταύτοπαθείας, μὴ ἀκουέσθωσαν. Ὁ δὲ παρὰ ταῦτα τῷ βασιλεῖ προσιῶν, και ἐνοχλῶν, ἀποκήρυκτος.

(1) X. Γρ.—ἐν, Βουερ.—παρὰ ἑ. οὐχ εἴρηται βλον τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἐρμηνείας ἀπὸ τοῦ, ἐπισκόπου δέ τινος, μέχρι τοῦ τέλους τῆς ἐρμηνείας τοῦ Βαλα. — (2) X. Γρ.—οὐχ εἴρηται ἢ παρὰ, παρὰ Βουερ. — (3) X. Γρ.—οὐχ εἴρηται παρὰ ἑ. Βουερ.

Δεῖ τὰ πρόσωπα τῶν κατηγορούντων ἐπισκόπων, ἢ κληρικῶν, ἐξετάζειν, μὴ ποτε αἰρετικὸς ἔστιν οὗτος, ἢ κατεγνωσμένος, και ἀποβλημένος, και ἀκοινώνητος, ἢ παρ' ἑτέρων κατηγορούμενος ἐπ' ἐγκλήμασι, και μήπω φανεῖς ἄλλως τῆς αἰτιάσεως. Καὶ εἰ τοιοῦτοι οἱ κατηγοροῦντες εἶεν, μὴ παραδέχεσθαι αὐτοὺς εἰς αἰτίαν· εἰ δ' ὀρθόδοξός ἐστι, και τὸν βίον ἀνεπίληπτος, και κοινωνικὸς, ὁ τὴν ἐκκλησιαστικὴν μέμψιν ἐπιφέρων τῷ ἐπισκόπῳ, παραδέχεσθαι, και κινεῖται παρὰ τοῖς ἐπαρχιώταις ἐπισκόποις τὸ ἔγκλημα. Εἰ δ' ἐκεῖνοι ἴσως ἀδυνατίσουσι πρὸς διόρθωσιν τῶν ἐπιφερομένων ἐγκλημάτων τῷ ἐπισκόπῳ, τότε και μείζονι ὁ κατηγορὸς προσερχέσθω συνόδῳ, και διδώτω πρότερον ἐγγραφὰς, ὡς τὴν ταύτοπαθείαν ὑποστήσεται, εἰ σύκοφαντῶν ἐλεγχθῆ· και οὕτω συνιστάτω τὴν κατηγορίαν. Ὁ δὲ παρὰ ταῦτα ποιῶν, και τῷ βασιλεῖ δι' ὄχλου γινόμενος, και κατηγορῶν ἐπισκόπου, ἢ κοσμικῶν ἀρχόντων δικαστηρίοις περὶ τούτου προσερχόμενος, ἀδεκτος εἰς κατηγορίαν. Αἰρετικὸς δὲ, ἀδικηθεὶς παρ' ἐπισκόπου, οὐ κωλυθήσεται ἐγκαλεῖν κατ' αὐτοῦ.

Κανὼν Ζ'.

Τοὺς προστιθεμένους τῇ ὀρθοδοξίᾳ, και τῇ μερίδι τῶν σωζομένων, ἀπὸ αἰρετικῶν, δεχόμεθα κατὰ τὴν ὑποτεταγμένην ἀκολουθίαν, και συνήθειαν. Ἀρειανούς μὲν, και Μακεδονιανούς, και Σαββατιανούς, και Ναυατιανούς, τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς Καθαροὺς και Ἀριστεροὺς (1), και τοὺς Τεσσαρεσκαίδεκατίτας, εἴτουν Τετραδίτας, και Ἀπολλιναριστάς, δεχόμεθα διδόντας λιβέλλους, και ἀναθεματίζοντας πᾶσαν αἵρεσιν, μὴ φρονοῦσαν, ὡς φρονεῖ ἡ ἅγια τοῦ Θεοῦ καθολικὴ και ἀποσταλικὴ ἐκκλησία, και σφραγιζομένους, ἢ τοι χριομένους (2), πρῶτον τῷ ἁγίῳ μύρῳ τὸ τε μέτωπον, και τοὺς ὀφθαλμοὺς, και τὰς ρίνας, και τὸ στόμα, και τὰ ὦτα· και σφραγιζόντες αὐτοὺς, λέγομεν Σφραγίς δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου. Ἐὐνομιανούς μὲντοι τοὺς εἰς μίαν κατάδυσιν βαπτιζομέ-

(1) ἀριστεροὺς Ἰουσαι. — (2) X. Γρ. Βουερ. Βρ. Σ. Ἡ. — οὐ καίτοι ἐν II. τὸ ἦτοι χριομένους.

ρους, και Μοντανιστάς, τοὺς ἐνταῦθα λεγομένους Φρύγας, και Σαβελλιανούς, τοὺς υἱοπατορίαν διδάσκοντας, και ἑτεράτινα χαλεπὰ ποιούντας, και τὰς ἄλλας πάσας αἵρέσεις· (ἐπειδὴ πολλοὶ εἰσιν ἐνταῦθα, μάλιστα οἱ ἀπὸ τῆς Γαλατῶν χώρας ὀρμώμενοι) (1), πάντας τοὺς ἀπ' αὐτῶν θέλοντας προστίθεσθαι τῇ ὀρθοδοξίᾳ, ὡς Ἑλληνας δεχόμεθα· και τὴν πρώτην ἡμέραν ποιούμεν αὐτοὺς Χριστιανούς, τὴν δὲ δευτέραν κατηχομένους· εἶτα τῇ τρίτῃ ἐξορκίζομεν αὐτοὺς, μετὰ τοῦ ἐμφυσᾶν τρίτον εἰς τὸ πρόσωπον, και εἰς τὰ ὦτα (2), και οὕτω κατηχοῦμεν αὐτοὺς (3), και ποιούμεν χρονίζειν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, και ἀκροᾶσθαι τῶν γραφῶν, και τότε αὐτοὺς βαπτίζομεν.

ΖΩΝΑΡ. Ὅπως χρὴ δέχεσθαι τοὺς ἐξ αἱρέσεων προσερχομένους τῇ ὀρθῇ πίστει, ὁ παρῶν διδάσκει κανὼν. Τοὺς μὲν οὖν τούτων, οὐκ ἀναβαπτίζεσθαι διατάσσεται, ἀλλὰ λιθέλλους ἀπειθεῖσθαι, ἐγγραφα δηλονότι, τὰς δόξας αὐτῶν ἀναθεματίζοντα, και στηλιτεύοντα τὴν κακοδοξίαν αὐτῶν, και πᾶσαν αἵρεσιν ἀναθέματι ὑποβάλλοντα. Εἰσὶ δὲ οὗτοι Ἀρειανοὶ, και Μακεδονιανοὶ, και Νευατιανοὶ, οἱ ἑαυτοὺς Καθαροὺς ὀνομάζοντες, ὧν τὰς αἵρέσεις προδηλώκαμεν, και Σαββατιανοὶ, ὧν ἠγήσατο Σαββατίος τις, πρεσβύτερος τῆς αἱρέσεως τοῦ Νευάτου κἀκεῖνος ὢν, ἔχων δέ τι καὶ πλεον ἐκεῖνου, και τὸν καθηγητὴν τῆς αἱρέσεως εἰς κακίαν νικῶν, και τοῖς Ἰουδαίοις συνορτάζων, και Τεσσαρεσκαίδεκατίται, οἱ τὸ Πάσχα ἑορτάζουσιν οὐκ ἐν Κυριακῇ, ἀλλ' ὅτε τεσσαρεσκαδεκαταία ἢ σελήνη γένηται, ἐν οἷᾳ ἂν ἡμέρα τύχη ταύτην πλήρη γενέσθαι· ἑορτάζουσι δὲ νηστεύοντες τότε, και ἀγρυπνοῦντες, και Ἀπολλιναρισταί· οὐκ ἀναβαπτίζονται οὖν οὗτοι, ὅτι περὶ τὸ ἅγιον βάπτισμα κατ' οὐδὲν ἡμῖν διαφέρονται, ἀλλ' ἐπίσης τοῖς ὀρθοδόξοις βαπτίζονται. Ἀναθεματίζοντες οὖν ἕκαστος τὴν οἰκίαν αἵρεσιν ἰδικῶς, και

(1) ἐρχόμενοι Μάνα. ἐν περισελ. Βρ. — (2) αὐτῶν, Βρ. — (3) τὸ, αὐτοὺς οὐ καίται παρὰ Ἰουστ.

πᾶσαν δὲ κοινῶς αἵρεσιν, χρίονται τῷ ἁγίῳ μύρῳ, και τὰ ἄλλα τελοῦνται κατὰ τὸν κανὼν. Οἱ δὲ Εὐνομιανοὶ, και Σαβελλιανοὶ, ὧν αἱ αἵρέσεις ἤδη παρ' ἡμῶν ἐδηλώθησαν, και Μοντανισταί, οἱ ἀπὸ Μοντανοῦ τινος τὴν ἐπίκλησιν ἔσχον· και Φρύγες δὲ ὀνομάζοντο, ἢ τοῦ αἱρεσιάρχου αὐτῶν Φρυγῆς ὄντος, ἢ τὴν ἀρχὴν ἐκ Φρυγίας ἀναφανείσης τῆς τοιαύτης αἱρέσεως, και πολλῶν ἐν αὐτῇ πλανηθέντων. Ὁ Μοντανὸς οὖν ἐκεῖνος παράκλητον ἑαυτὸν προσηγόρευε, και δύο γυναῖκας ἐπομένας ἔχων αὐτῷ, Πρίσκιλλαν, και Μαξιμίλλαν, προφήτιδας αὐτὰς ἐκάλει· και Πεπουζιανοὶ δὲ οἱ τοιοῦτοι προσηγορεύοντο, Πέπουζάν τινα, τῆς Φρυγίας κόμην ἐκθειάζοντες, και Ἰερουσαλήμ αὐτὴν ὀνομάζοντες· οἱ και τοὺς γάμους λύειν ἐπέτρεπον, και βρωμάτων ἀπέχεσθαι ἐδίδασκον, και τὸ Πάσχα διέστρεφον, και εἰς ἐν πρόσωπον τὴν ἁγίαν Τριάδα συνήρουν και συνέχεον· και αἷμα παιδὸς κατακεντουμένου, ἀλεύρω συμφύροντες, και ἄρτοποιούντες, προσέφερον, και ἐξ αὐτοῦ μετελάμβανον. Τούτους τοίνυν, και τοὺς ἄλλους πάντας αἱρετικούς βαπτίζεσθαι, οἱ ἱεροὶ Πατέρες ἐθέσπισαν· ἢ γὰρ οὐκ ἔτυχον τοῦ Θεοῦ βάπτισματος, ἢ τυχόντες οὐκ ὀρθῶς, οὐδὲ κατὰ τὸν τύπον τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας αὐτοῦ ἔτυχον· διὸ και ὡς μηδὲ τὴν ἀρχὴν βαπτισθέντας αὐτοὺς λογίζονται. Τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ, ὡς Ἑλληνας αὐτοὺς δεχόμεθα. Ἐξῆς δὲ καταλέγει ὁ κανὼν τὰ ἐπ' αὐτοῖς τελούμενα, και ὅπως πρότερον κατηχοῦνται, και τὸ καθ' ἡμᾶς μυοῦνται θεῖον μυατήριον, εἶτα βαπτίζονται.

ΒΛΑΣ. Εἰς δύο διαιρεῖ ὁ κανὼν τοὺς αἱρετικούς, τοὺς προσερχομένους τῇ ἐκκλησίᾳ· και τοὺς μὲν φησι διὰ μύρου χρίεσθαι, ἀνθεματίζοντας πρῶτον πᾶσαν αἵρεσιν, και ὁμολογούντας πιστεύειν, ὡς ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία φρονεῖ· τοὺς δὲ διορίζεται ἐξ ὀρθοῦ βαπτίζεσθαι. Και τοὺς μὲν, μόνῳ μύρῳ χρίεσθαι ὀφείλοντας, εἶπεν εἶναι Ἀρειανούς, Μακεδονιανούς, Ἀπολλιναριστάς, και Νευατιανούς, τοὺς και Καθαροὺς λεγομένους, ὧν τὰς αἵρέσεις προδηλώσαμεν ἐν τῷ πρώτῳ κανόνι τῆς παρούσης δευτέρας συνόδου. Οἱ Νευατιανοὶ δὲ ἐκλήθησαν και Σαββατιανοὶ, ἀπὸ πρεσβυτέρου τινὸς Σαββατίου, κατὰ τοὺς

Ἰουδαίους σαββατίζοντας· καλοῦνται δὲ οἱ αὐτοὶ καὶ Ἀριστεροί, ὡς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐδελυττόμενοι, καὶ μὴ ἀνεχόμενοι δι' αὐτῆς τὸ ὀτιοῦν ὑποδέχεσθαι. Τεσσαρεσκαίδεκατίται δὲ λέγονται, ἧγουν Τετραδίται, οἵτινες τὸ Πάσχα τελοῦσιν οὐκ ἐν Κυριακῇ, ἀλλ' ὅτε τεσσαρεσκαίδεκαταία ἢ σελήνη γένηται, ἐν ἧ ἂν ἡμέρα τύχη, ὅπερ τῆς Ἰουδαϊκῆς Ὁρησκείας ἐστὶν ἰδιαιτάτον· οἱ αὐτοὶ δὲ καὶ Τετραδίται λέγονται, ὅτι τὸ Πάσχα ἐορτάζοντες, οὐ καταλύουσιν, ἀλλὰ νηστεύουσιν, ὥσπερ ἡμεῖς τὰς τετράδας· ποιοῦσι δὲ τοῦτο κατὰ τοὺς Ἰουδαίους. Οὗτοι γὰρ μετὰ τὸ πασχάσαι, ἐπὶ ὅλας ἐπτὰ ἡμέρας νηστεύουσι, πικρίδας καὶ ἄζυμα ἐσθίοντες, κατὰ τὴν τοῦ παλαιοῦ νόμου διάταξιν. Τοὺς δὲ ἀναβαπτίζεσθαι ὀφείλοντας εἶπεν εἶναι, Εὐνομιανούς, τοὺς εἰς μίαν κατάδυσιν βαπτιζομένους, καὶ Μοντανιστάς, τοὺς οὕτω κληθέντας ἀπὸ Μοντανοῦ τινος, παράκλητον ἑαυτὸν προσαγορευόντος, καὶ διὰ δύο φαύλων γυναικῶν, τῆς τε Πρισκίλλας, καὶ τῆς Μαξιμίλλας, ψευδοπροφητείας ἀποφοιβάζοντος· πρὸς δὲ καὶ Σαβελλιανούς, τοὺς οὕτως ὀνομασθέντας ἀπὸ τινος Σαβελλίου, λέγοντος μετὰ καὶ (1) ἄλλων φλυαριῶν τινῶν, τὸν αὐτὸν εἶναι Πατέρα, τὸν αὐτὸν Υἱὸν, τὸν αὐτὸν ἅγιον Πνεῦμα, ὡς εἶναι ἐν μιᾷ ὑποστάσει τρεῖς ὀνομασίας· ὡς ἐν ἀνθρώπῳ σῶμα, καὶ ψυχὴν, καὶ πνεῦμα, ἢ ὡς ἐν ἡλίῳ τρεῖς ἐνεργείας, ἧγουν τὸ τῆς περιφερείας σχῆμα, τὸ φωτιστικόν, καὶ τὸ θάλπον. Λέγονται δὲ οἱ Μοντανισταὶ Φρύγες, ἢ ἐκ τινος αἰρεσιάρχου Φρυγῆς, ἢ ἀπὸ τοῦ ἐκ Φρυγίας ἀναφανῆσαι πρῶτον τὴν τοιαύτην αἵρεσιν. Πρὸς τοῦτοις καλοῦνται καὶ Πεπουζιανοὶ ἀπὸ τινος *χώρας* (2) Πεπούζας, τιμωμένης (3) παρ' αὐτῶν κατὰ τὴν Ἱερουσαλήμ. Οἱ δὲ τοιοῦτοι λύουσι τοὺς γάμους, ὡς μυσαρούς· νηστεύουσιν ἀλλόκοτον νηστείαν· τὸ Πάσχα δις τρέφουσιν· εἰς ἓν πρόσωπον τὴν ἁγίαν Τριάδα συναιροῦσι, καὶ συγχέουσι· καὶ αἷμα παιδὸς κατακεντουμένου, ἀλεύρω συμφύροντες, καὶ ἄρτοποιοῦντες, προσφέρουσι· καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. Ἐὰν δέ τις ὀρθόδοξος Μοντανιστῆς γένηται, ἢ Σαβελλιανός, καὶ βάπτισμα αἰρετικῶν δέξηται

(1) X. Τρ. — μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ φλυαριῶν Ἐ. Βουερ. — (2) X. Τρ. Ἐ. — ἀπὸ τινος Πεπούζας Βουερ. — (3) X. Τρ. Ἐ. — καλουμένης Βουερ.

ἢ μὴ δέξηται, ἄρα ὁ τοιοῦτος μὴ χρυσθήσεται, ἢ ἀναβαπτισθήσεται, ὡς οἱ λοιποὶ Μοντανισταί; Ζῆτει περὶ τούτου τῆς ἁ. συνόδου κανόνα ιθ'. καὶ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων κανόνα μζ'. Σημείωσι δὲ ἀπὸ τοῦ παρῆντος κανόνος, ὅτι πάντες οἱ βαπτιζόμενοι εἰς μίαν κατάδυσιν, πάλιν βαπτίζονται.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ Τεσσαρεσκαίδεκατίται, εἶτουν Τετραδίται, ὁ Ἀρειανίτης, ὁ Ναυκτιανός, ὁ Μακεδονιανός, ὁ Σαββατιανός, ὁ Ἀπολλιναριανός, μετὰ λιβέλλων ἀπόδεκτοι· χριόμενοι δηλαδὴ πάντα τὰ αἰσθητήρια.

Οὗτοι λιβέλλους διδόντες, καὶ πᾶσαν αἵρεσιν ἀναθεματίζοντες, δέχονται, μόνῳ τῷ ἁγίῳ μύρω χριόμενοι, ὀφθαλμοὺς, ῥίνας, ὄτα, στόμα, καὶ μέτωπον· καὶ ἐν τῷ σφραγίζειν αὐτοὺς, λέγομεν· Σφραγίς δωρεᾶς Πνεύματος ἁγίου.

Κανὼν Η'.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ καταδύσει μιᾷ βαπτιζόμενοι Εὐνομιανοὶ, Σαβελλιανοὶ, καὶ Φρύγες, ὡς Ἕλληνας δεχέσθωσαν.

Οὗτοι καὶ βαπτίζονται, καὶ χρίονται, ὅτι ὡς Ἕλληνας παραδέχονται· καὶ καιρὸν ἰκανὸν πρὸ τοῦ βαπτίσματος κατηχοῦνται, καὶ τῶν θείων γραφῶν ἀκροῶνται.